

ODYSSÉ

SVENSKA KRYSSARKLUBBENS MEDELHAVSSEGLARE — nr 1/2018

TEMA Utsidan

I med och motström längs franska kusten

TEXT och BILD: EVA och HÅKAN LANDBERG

Vi lämnar Fecamp i gryningen.

Förra året seglade vi längs Frankrikes västkust, långsamt från början till slut, med Boulogne-sur-Mer som första hamn.

Tidvattnet hade vänt vid Cap Gris-Nez. De sista tio sjömil blev lite långsamma trots att vi gasade på. Vid halv åtta hade vi lagt till och kunde gå upp på segelklubben och ta en välförtjänt öl.

Här mötte vi Frankrike: fiskmarknad på kajen och nybakat bröd varje morgon, en nästan helt intakt stadsmur och katedralens intressanta krypta.

Dagen avslutas med nykokt hummer och bubbel. Skål för att vi har det så bra!

Musik på kajen

Från Boulogne fortsatte vi till Dieppe och Fecamp, båda väl värda besök och bra hamnar om man vill vänta ut den ofta kraftiga sydvästen.

I nästa hamn, Saint-Vaast-la-Hougue, var det söndag eftermiddag med olika band som spelade lite varstans. Vi strosade och njöt av musik och vin, blev så förtjusta att vi stannade en extra dag.

Det går nog... inte!

Seglingen till Cherbourg började bra. Således shorts och vindjacka. Vi hade läst i boken om att det kunde bli otrevliga överfall när strömmen möter västvind vid Pointe de Barfleur.

Rekommendationen var att hålla ut tre sjömil. Men vi hade sydväst och tänkte att det går nog bra ändå. Det gjorde det inte. Vid udden vred vinden emot. Sjön blev krabb. Vi föll av lite, fick nio knop över grund – men skvättigt och guppigt!

Inte direkt lugnt

Efter ett tag såg vi framför oss ett betydligt lugnare hav. Strömmen växlade från två knop med till en knop mot. Vi hade kommit ut från vikens bakströmmar till kanalens huvudfärra. Fin kryss tills strömmen vände igen.

Intressant vad som händer med sjön när både strömmen på två knop och vi själva försöker ta oss mot tio m/s västlig vind från Atlanten. Vi fick testat alla nya tätningar, ventiler och luckor. Det mesta funkade liksom självlänsarna i sittbrunnen.

Ett antal sjöar bröt över båten och vi blev ordentligt blöta. Fördelen med shorts och vindjacka i detta läge begränsades till att de torkade ganska fort i solen – tills nästa sjö bröt över oss.

Alderney med sin långa hamnpir.

Som två dränkta katter

Efter ett par blöta timmar kunde vi, som två dränkta katter, styra in i marinan i Cherbourg. Vi spolade bort allt salt från båten och sedan oss själva i härligt varma duschar. De flesta marinor här inkluderar duscharna i avgiften; man kan stå länge och njuta.

Nordosten höll oss kvar en extra dag i Cherbourg. Just nordost kanske skulle vara idealiskt för någon som ska väster ut men vi ville gärna till Alderney där hamnen är öppen åt det hållet.

Så vi väntade en dag.

Starkaste tidvattnet

Motström från Cherbourg gav oss möjlighet att njuta av vyerna ganska länge; stundtals gjorde vi bara 2,5 knop över grund.

Mellan Alderney och fastlandet är tidvattenströmmarna bland de starkaste i världen, som värst över tio knop tvärs vår kurs. Då bestämmer man inte själv längre vart båten går utan måste passera när strömmen vänder, ha motström fram till sundet och korsa när strömmen vänder och är svag.

I Alderney fick vi en bra boj. Kanalöarna är inte med i EU:s tullunion eller Schengen. Gul Q-flagga gäller men inkareringen var enkel. Ett papper från hamnvakten att fylla i och lägga i brevlådan på kajen. Guernseypund i bankomaten.

Prunkande, pratglad

Heldag på denna fantastiska ö. Vi gick runt i staden, St Anne, efter utmärkt karta från turistbyrån, sedan minibuss runt ön med guider. Afternoon tea hos Ingrid, en gammal dam som trevligt och personligt i en minst sagt prunkande trädgård driver St Anne's guest house.

Tanten, som har svensk mor, var pratglad. Vi blev kvar så länge att affärerna hann stänga. Turligt nog var den i hamnen öppen.

Bettans birthday

Fin segling i strålende sol och lagom vind till St Peter Port på Guernsey, lite slack och bra medström i sundet på slutet. Kul att segla i över tio knop över grund men det gäller att sluta i tid. Om man blåser förbi inloppet är det långt att köra mot strömmen tillbaka.

Det small och rök som tusan från det gamla fortet när vi fikade nästa dag. Drottning Elisabeths födelsedag krävde salut på 21 skott och gratis inträde till borgen och alla dess intressanta museer.

Den breda vägen

Strax efter tolv dagen därpå stod tidvattnet högt nog över "the sill", muren som håller kvar vatten i hamnen när nivån sjunker

La Coupeé förbinder stora och lilla Sark med ett smalt näs.

utanför. Vi skulle bara några sjömil till Herm, en av de minsta bebodda öarna här. Lite fejt rundade vi alla grund och gick bredaste vägen in till ankarplatsen. De lokala genar över stenar och sandrevlar...

Herm är grön och lummig, lagom stor att gå runt på en timme, med små öar, som blir större vid ebb, på flera sidor av ön. När vi efter mat och öl skulle ta dingens tillbaka till båten var det ebb. Det blev långt att bära.

Feodalt oråd

De fyra sjömil till Sark bjöd på sidström mellan en och två knop. Då är det fascinerande hur man måste styra för att komma dit man vill när man seglar i maklig fart. Bra med elektroniska hjälpmedel.

Vi hittade en bra boj i Gosselin Harbour, tog dingens i land och klättrade uppför traporna. Sark, med drygt 500 invånare, är hög med branta kuster, lite större än Herm. Den delvis självstyrda ön blev demokratisk först 2009. Tidigare var styret feodalt styre "The Seigneur" och ett antal storbönder i ett oråd.

Vid huvudgatan mitt på den bilfria ön står hästskjutsar uppradade för turisterna. Efter lunch på puben vandrade vi dock vidare i värmen, hade ju redan gått halvvägs, en fin kuststig ned till La Coupée, det smala näset mellan stora och lilla Sark.

Omständlig rockad

Väl ombord känner vi att dyningen ökat. Det rullar ordentligt men vi får en fin kvällsegling till Jersey och St Helier. Där är det så trångt vid att vi får ligga som tredje båt ut.

Sedan börjar cirkusen. Fransmannen innerst som redan från början deklarerat att han ska segla klockan sex litar inte på vårt löfte att flytta på oss då utan insisterar på att få ligga längst ut. Det blir till en omständlig rockad.

St Helier kändes som en stor stad som inte riktigt passade oss. Ön är säkert jättefin men kanske bättre att besöka från land. Vi stack efter att ha tankat den i särklass billigaste dieseln någonsin, 5,66 kronor per liter!

Efter fin gennakersegling söderut med stundtals åtta knop genom vattnet och tio över grund svängde vinden och dog vid fastlandet så att vi måste gå för motor sista biten till Saint Malo.

Klosterklippa

Bretagne börjar i Saint Malo, en fantastiskt fin stad innanför gamla stadsmurar. En sluss in till hamnen gör att man ligger tryggt i alla väder.

Vi tog en heldag med buss till Mont Saint Michel, en fantastisk klippa. Första klostret byggdes på 700-talet; nu är nästan hela klippan täckt av byggnader.

På väg västerut övernattade vi i den nya marinan i Saint-Cast-Le-Guildo innan vi fortsatte till Lézardrieux vid den vackra floden Le Trieux. Man går in genom en liten skärgård innanför den lilla ön Bréhat.

Två dagar senare gjorde vi ett försök att komma vidare. Genom att segla 27 sjömil genom vattnet tog vi oss mindre än fem västerut. I efterhand ett riktigt stolleprov – men lärorikt.

För ankar utanför Herm.

Saint Malo, den muromgärdade gamla staden.

Begränsat anlöp

Vi hade planerat att gå till Perros-Guirec, en badort lagom långt bort. Där kunde man bara komma in under två timmar runt högvatten vid tolvtiden. Alltså seglade vi klockan sex på morgonen.

De tabeller vi tittat i sa att motströmmen skulle vara en till två knop. Inga problem tänkte vi. Vi klarar 25 sjömil på sex timmar, det kan ju inte vara motström hela vägen.

Medan solen sakta steg länsade vi ut ur vår flod medan vi åt frukost. Efter en dryg timme var det dags att gira nordväst ut. Fin sträckbog i lagom vind, fem-sex knop genom vattnet. Bra enslinjer leder mellan klippor och bränningar.

Kokande hav

En kvart senare började det. Så där 2-2,5 knop emot. Havet kokade, virvlade och gupade. Det är väl alla stenar runt oss tänkte vi och startade motorn. Som motorseglare kunde vi göra sju knop och klara oss bra mot

strömmen och genom virvlarna. Lite senare skulle vi kunna segla igen.

Med några grader slack gjorde vi närmare sju knop. Men farten över grund sjönk stadigt tills vi var nere i tre knop. Fyra knop motström, så stod det inte i boken...

Vi prövade att slå in mot land för att se om det är mindre ström där. Resultatet blev att vi gick på kontrakurs. Då startades motorn. Med den kunde vi alla fall göra 2,5 knop åt det håll vi ville. Efter lite funderande och räknande insåg vi att vi inte hade en chans att komma fram i tid. Vi girade in mot land och floden Le Jaudy.

Pannkakor med hallonsylt

Eftersom vattnet fortfarande steg fick vi gradvis mindre och mindre motström för att på slutet ha medström in till Tréguier dit vi kom precis vid högvatten. Stan visade sig vara en riktig pärla med anor från 600-talet och en katedral vars första delar är över tusen år gamla. Det 33 meter höga tornet

stod klart 1785. En härlig gammal stad med sten- och korsvirkeshus, flera av dem från 1400-talet!

Vi fick en fin eftermiddag med hallonsyltcrêpes till fikat vid torget. Bra fiskaffär fanns det också.

Ett rejält kliv

Efter sex dagar i floderna var vi angelägna att komma västerut och tog ett rejält kliv med början före gryningen. Paimpol, som ska vara väldigt fint seglade vi förbi. Vid sextiden på eftermiddagen lovade vi upp mot L'Aber Wrac'hs spännande trånga norra infart (genväg) där det inte var långt till vassa klippor åt något håll. Mot slutet fin sträckbog in i fjorden.

Som på så många andra ställen mötte en kille utanför och hänvisade till en bra ponton med Y-bommar.

Drygt tretton timmar och över 60 sjömil hade vi avverkat och låg bra till för att runda "hörnet".

Fullt i hamnen i Le Plais på Belle Île under nationaldagsfirandet. Vi ligger ganska långt in och fick morgonen efter krångla oss ut mellan alla båtar.

Vi vågade gena

Att ta sig runthörnet innanför Île d'Ouessant kräver planering och bra väder. Vi fick en perfekt dag att passera beryktade Chenal du Four, sundet mellan ön och kontinentens nordväststude. Där kan strömmen löpa med fem-sex knop; mot hög sjö blir det riktigt obehagligt. Vi skulle få måttlig medström och medvind, inte direkt dramatiskt.

För att komma lagom till medströmmen lämnade vi L'Aber Wrac'h i motström. Medvind gjorde att vi vågade gena innanför skären vid Corn Carhai. Vi hade motström men här inne var den inte påtaglig. Bland skären kunde vi stundtals möta över två knop men mestadels nästan ingen ström alls. På så vis blev det en genväg inte bara över grund utan också genom vattnet.

Stundtals var passagerarna luriga och trånga men mot slutet blev leden enklare. Vi kom ut innanför fyren Le Four som man normalt rundar.

Ett friskt bad

Vinden på uppmot 10 m/s skralnade ungefär samtidigt som strömmen vände och var med oss söderut i sundet. När vi väl rundat hörnet och styrde sydost in i viken mot Brest var vinden svag och nästan emot. Det blev kryssben mot udden utanför Camaret-sur-Mer.

Efter Chenal du Four måste man bara passa tidvattnet på ett ställe, Raz de Sein några timmars segling bort. Vi passerade i medström och solsken och fortsatte till Sainte-Evette. Där låg vi för ankar med sandstrand i fören och fri horisont i aktern. Det blev ett friskt bad, 18 grader 7 juli, i härligt klart vatten.

Nu var vi framme vid den finaste kuststräckan. Hela vägen ned till La Rochelle (och lite till) är fantastisk.

Europas enda korallrev

Tidvattnet var fortfarande märkbart men strömmar så svaga att man kan segla längs kusten utan att ta hänsyn till dem. I flodmynningar och sunden in till Golfe du Morbihan märks de; där krävs planering.

Nästa hamn blev Sainte-Marine, fin semesterort vid floden Odets mynning. Bretagnisk folkmusik och dans på kajen framför öltältet. Härlig stämning och mycket folk.

De flesta låtarna lät likadana; vi drog oss tillbaka för sen middag i sittbrunnen. Utsikten när fullmånen gick upp var inte så dålig.

Tio sjömil ut från Sainte-Marine ligger den fantastiska låga ögruppen Îles de Glénan med Europas enda korallrev och grunda sandflak mellan sig. Vid ebb är det på många ställen bara någon meter djupt. Vi seglade dit över söndagen. Fint väder hade lockat dit hundratals båtar.

Sally på väg från l'Alber Wrac'h för att gå Chanal du Four. Bretagnes flagga hissad under den franska.

Stort seglarcentrum

På eftermiddagen seglade vi norrut igen, nu mot Concarneau med gamla stan innanför väl bevarad stadsmur, bra marina med fina faciliteter och en riktigt bra saluhall.

Nästa hamn blev Lorient. De tyska ubåtsbunkrarna utgör en märklig, tung siluett. Stan är ett seglarcentrum med varv, verkstäder och välsorterade båtaffärer. Marinan i centrum var riktigt bra. Visserligen dyrast hitintills (€ 44) men ny servicebyggnad, bra tvättmaskiner, gratis el, dusch och cyklar och mycket hjälpsam personal.

Det var nära till allt och vi kunde besöka en fantastisk saluhall med en massa god saker.

Kickstart för syster

Île de Groix är nordligast av öarna utanför kusten utanför Lorient. Tuff sträckbög dit ut med revad stor blev kickstart för gästande syster som inte seglat så mycket.

Med lite tur får man plats i Port Tudy Marina; vi förtöjde mellan två bojar utanför. Tre timmars cykeltur runt ön förflyttade oss bakåt i tiden. Mogna björnbär längs vägen smakade gott.

Nästa ö söderut, Belle Île med huvudhamnen Le Palais kan man bara anlöpa runt högvatten. Vi fick vänta vid boj. Den lilla staden är fantastisk med ett stort fort vid inloppet, en vindlande kanal. Hamnen är inte stor men väldigt skyddad.

Även här fina cykelvägar och bra karta från turistbyrån. Det var 14 juli och mycket fest, musik och fyrverkeri på kvällen.

Som i Stockholms skärgård

Inte många var vakna efter firandet när vi vid åtta med centimeterstora marginaler (bra med bogpropeller!) backade ut. Vi ville segla över till Île d'Houat när portarna öpp-

nades för att inte få för mycket motström men det blåste för lite så det blev motorgång.

Lunch utanför den fina stranden på sydostsidan; för första gången kunde vi simma runt båten utan att frysa. Där var många båtar men stranden är fyra kilometer lång så det kändes ändå inte trångt.

Norrut igen för att komma till innanhavet Golfe du Morbihan som är riktigt fint. Hade det inte varit för tidvatten och starka strömmar kunde man tro att man var i Stockholms skärgård.

Vi ankrade utanför Île d'Arz, den näst största ön med byn Bourg.

Inte på kartan

Piriac-sur-Mer är en fin gammal stad, nu semesterort. Natthamn och god mat på La Vigie längst ut på kajen.

Nästa stopp: Pornic stora hamn är ganska tråkig, men en kilometer bort ligger en fin gammal stad; kusten runt omkring bjuder på sandstränder och flotta sommarhus.

Port Joinville på Île-d'Yeu, känd för sin fina tonfisk, blev nästa hamn med välsorterad fiskhandel på kajen. Vi hittade en, som vi tyckte, lagom lång cykelled (7,5 km) och gav oss av längs kusten åt nordväst. Betagna av det fantastiska skådespelet, när dyningen från flera dagars hård vind rullade in mot stranden, cyklade vi alldeles för långt.

Några trevliga fransyskor kunde berätta att vi inte ens var kvar på kartan vi hade med oss. De visade hur vi skulle hitta tillbaka över hedarna och se betydligt mer än vad som var tänkt.

Stad på världsarvslistan

Nästa dag lämnade vi hamnen på Île-d'Yeu när det började ljusna för att passa högvattnet i nästa hamn. Härlig segling i frisk västlig vind och solsken.

Förtöjda mellan två bojar i Port Tudy, Île de Groix.

Vi kom till Saint-Martin-de-Ré en stund före två, just som båtarna började gå ut och vi kunde gå in. Hamnkaptenen packade båtarna tätt i den lilla hamnen. Saint-Martin är en fin gammal stad upptagen på Unescos världsarvslista. Vi klättrade upp i kyrktornet på den befästa kyrkan med rötter i 1300-talet. Ön är mycket cykelvänlig med fullständig avsaknad av backar. Vi passerade små torrlagda hamnar, ostronodlingar, marknad i liten by, saltdammar och vinfält.

Ogrundat förtal

Att gå in mellan tornen till La Rochelles gamla hamn mitt i gamla staden är en upplevelse. Att det skulle vara 1,5 m grunt och att man bara kan komma in vid högvatten är ont förtal. Vi sticker 1,85 och gick därför från en timme efter lågvatten utan problem.

Båtgrannar gav oss recept på hur man seglar till Rochefort: Räkna med ganska stark medström i floden. Det tar ca två timmar från angränsningsbojarna till hamnen som öppnar strax efter HW La Rochelle och är öppen en timme. Titta bakåt; snabb kommersiell trafik på floden!

Gamla hamnen i La Rochelle.

Vi fick tid för bad och fika innanför Île d'Aix innan vi började länsa inåt en trevligt vindlande flod; det blev till att gippa flera gånger.

Slingrigt och strömt

Rochefort byggdes som flottbas vid mitten av 1600-talet. Gamla anläggningar och en kopia av örlogsskepp finns att titta på. Fina gamla hus i staden, som kändes mindre turistisk och med rimligare priser.

Från Rochefort fick vi fin kryss ut mot Fort Boyard, rundade udden på Île d'Oleron innan vi satte kurs mot Girondes mynning med ett slingrigt och strömt inlopp.

På väg dit fångade vi vår första bonito med havsfiskespoet.

Vi hade som tur var strömmen med oss. Kom till in i Royan vid niotiden efter 70 sjömil. Åt middag i land. Ingen orkade laga mat ombord.

Personlig vinguidning

Seglade sedan uppför floden till Pauillac. Vi hade turen att komma en helg då mindre vingårdar hade öppet hus. Att cykla upp till

den lilla byn Cissac visade sig vara ett riktigt lyckokast, två gårdar med vinmakare som pratade engelska.

Philip på Château d'Osmond gav oss en personlig guidning och beskrev med stolthet hur han tillverkar sina viner. Philip är också kassör i segelklubben och berättade entusiastiskt om kappsegling på floden.

EVA och HÅKAN LANDBERG har seglat tillsammans sedan 1999, sedan 2013 sin CR 390 Sally. Sommaren 2015 gjorde de "England runt på 80 dagar" som en förövning inför kommande seglingar. Nu är de på väg söderut på obestämd tid. Du kan följa deras äventyr på bloggen www.seglingsresor.se.

Mycket båtar vid stranden på Île Houat en solig helgdag.

Efter Gironde fick vi vår enda nattsegling söderut genom skjutfälten – det pågick ingen skjutning. De kan skjuta upp till 40 sjömil ut från kusten så det gäller att ha koll.

Baskisk artighetsflagg

Vi kom till Bayonne i skymningen efter 31 timmar och 156 sjömil. Marinan lig-

ger långt utanför staden, nära kommersiella hamnen.

Vi sov gott men lämnade snart för att gå ned till den lilla hamnen i Saint-Jean-de-Luz i franska Baskien längst in i Biscaya. Där fick vi den sista av åtta gästplatser.

Staden är en liten badort med mycket turister och blev vår sista hamn i Frankrike.

Där kunde vi hissa Ikurriña, den baskiska flaggan som vi förde som gästflagg till Bilbao. 🇵🇸

From Calais to Pays Basque with Sally

During two months last year we sailed from Belgian Nieuwpoort along the entire French Channel and Biscay coast to the Spanish border in the Basque country. The highlights were navigating through the tidal waters around the Channel Islands and around the tip of Brittany and our visits to the islands off the coast of Brittany.

The passage from Nieuwpoort along the French Channel coast to Saint-Vaast-la-Hougue on the eastern side of Normandy was pleasant and relatively uneventful. The next stop was Cherbourg on the other side of the Barfleur cape from where we would go to Alderney. Pointe Barfleur can be difficult when the tide runs against a westerly wind and you are then advised to stay three miles offshore. However, since we had a southwesterly we thought we could take a short cut. This we should not have done. At the cape the wind turned to west and increased to 20 knots while the current – at about two knots – pushed us into very steep breaking seas. It became an unwanted test of all our hatches, ports and ventilators. After a couple of very uncomfortable hours we reached Cherbourg's marina soaked to the bone.

The tidal currents between Normandy and Alderney – reaching up to 10 knots – are among the strongest anywhere. We left Cherbourg with the tide against us so that could cross the channel between Alderney and the mainland at slack water. We had a great day on Alderney. First a stroll through the city St Anne after which two wonderful guides took us around this marvellous island in a minibus.

We had both nice weather and the current with us on the trip to St Peter Port on Guernsey

where our visit to the island coincided with Queen Elisabeth's birthday. It was celebrated with a 21-gunshot salute and free entrance to the castle and all museums.

After short stops on the small islands Herm and Sark we proceeded to Jersey and St Helier where we had to berth outside two other boats at the waiting pier. Jersey felt like a big city – not quite our cup of tea. So we left quite early and reached with gennaker south towards Saint Malo at the bottom of the big bay between Normandy and Brittany. This is a charming old city inside an ancient city wall. From here we took the bus to the spectacular Saint Michel rock with its monastery from the 6th century.

You enter the river Le Trieur on the northeastern tip of Brittany inside the small island Brehat. We stopped here in the small port of Lézardieux for two days. The next attempt to go south along the north coast of Brittany was not very successful. Although the log said that we sailed 27 miles we only managed to make 5 miles southward before we had to give up fighting the tide, which was much stronger than the two knots given in our pilot. We ended up in the next river entrancet and berthed in Tregier - a lovely old city with beautiful stone and frame houses many from the 13th century.

We made up for our slow progress a few days later when we logged 60 miles in 13 hours to reach l'Alber Wrac'h near the southwest corner of Brittany. Here the infamous Chenal du Four - the sound between Brittany and Île D'Ouessant awaited us. The following day brought near perfect weather for the passage,

which in spite of strong tides, became relatively uneventful. We arrived in good order at the marina in Camaret-sur-Mer. Raz de Sein is a narrow passage between a headland and Ile de Sein a short distance south of Camaret-sur-Mer. Here the tide runs strong and you have to make sure you pass at slack water.

A few days later we had reached Saint-Marine from where there is only 10 miles to Iles de Glenan. This is a small group of low lying islands where we stopped for swimming in crystal clear water off sandy beaches.

We stopped at Lorient with its huge German u-boat bunker still brooding over the port. South of Lorient are a string of beautiful but also very popular Brittany islands – Île de Croix, Belle Île, Île de Houat and Haedic. They are all different and all are well worth visiting. Further south we visited Île d'Yeu followed by the very low and flat Île de Re outside La Rochelle. Here you berth far inland in a dug out marina that you can only reach and leave at high tide.

Entering La Rochelle's inner harbour between the two towers is magical. Once inside you are in the centre of the beautiful old city. With our 1.85 m draft we had no problems although the pilot said the port was only 1.5 m deep.

After stops in Rochefort and Pauillac in the Gironde River we left for a 31 hours and 156 miles long passage along the sand dunes of Gascony and across the artillery range of the French army. We arrived in time to get the last free berth in Saint-Jean-de-Luz – a small port and a lovely city right next to the border of Spain.